

БЕСЕДА ЗА ДАН ПОЗОРИШТА

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ, 28. МАРТ 2020.

Управо нам је стигла Порука поводом Светског дана позоришта (27. март 2020. године), коју је упутио Шахид Надим, водећи пакистански драматург и управник чувеног Позоришта Ајока. Њен наслов је „Позориште као Светилиште“. Имајући у виду ситуацију у којој се налазимо, не само ми, и наше позориште, већ и све друге институције и појединци, у Србији, у Европи, у целом свету, запитајмо се: ШТА ЈЕ НАМА ПОЗОРИШТЕ – БИЛО, ЈЕСТЕ И БИЋЕ?

На прво питање, одговор је, чини ми се, једноставан – довољно је досегнути за било којом историјом позоришта, па се уверити у његов значај и место, у најразличитијим временима и ситуацијама. Посебно у оним трагичним, у временима ратова, епидемија и других пошаста по човечанство. А када је у питању историја нашег, Српског народног позоришта, верујем да вам је познато да је оно основано првенствено као национална установа, која је имала задатак да путем драмске књижевности и глумачке уметности преноси српску реч и историју. Наше позориште је било мезимче међу народним институцијама, волео бих да тако и остане. Судаћи према гледаности наших представа (драмских, оперских и балетских), верујем у такву, дакле, оптимистичку будућност СНП-а.

Српско народно позориште данас (овде се подразумева одговор на друго питање: *шта јесте?*) је најважнија и највећа културна установа у Војводини (позоришни историчари и критичари ће додати да је СНП то одувек и било), а све запаженија у Србији и у региону. Наше представе су водеће на свим позоришним ранг-листама; присутни смо и освајамо награде на домаћим и интернационалним фестивалима; укључени смо у програм Креативне Европе са пројектом *Крос опера*, чију реализацију са нестрпљењем очекујемо када пандемија једном прође и престане забрана окупљања, а код нас, поново, радосно зашкрипе даске које живот значе...

Радовали смо се и прослави Дана позоришта, која ће, овог пута, остати само у сфери електронских медија. Желели смо да се похвалимо, како смо претходне године били вредни и успешни. Већ сам поменуо бројна учешћа на позоришним фестивалима и награде (рекордер је представа *Тартиф*, ауторски пројекат Игора Вука Торбице), а пред нама су позиви за учешће на свим домаћим фестивалима (Јагодина, Шабац, Пожаревац, Зрењанин, и, недавно, Стеријино позорје – са чак три наслова, два у конкуренцији за награде, а један у пратећем програму).

Не могу а да не поменем, јединствену турнеју оркестра Опере СНП-а по Кини (од 26. децембра 2019. до 6. јануара 2020). Она је остала у сенци онога што се непосредно после тога десило у Кини, па у Европи, а потом и код нас, епидемије, а потом и пандемије коју је изазвао корона вирус.

Концерти оркестра СНП-а су одржани у шест градова: Јантај, Бинзхоу, Зоученг, Вејхај, Љаоченг и Хохот. Пет њих је у покрајини Шандунг, а један у Аутономној области Унутрашња Монголија, на северу Кине. Од Новог Сада, преко Београда и Москве, до Пекинга, и поменутих градова, као и других који су нам били на путу, па назад, прелетели смо, прешли аутобусом и брзим возом, око 22.000 км. Стрпљивији од мене ће израчунати колико је то било сати, проведених у ваздуху (на 11000 метара, при брзини од 850 км, где је температура –66 степени целзијуса), колико смо се возили брзим возом (који се кретао и до 350 км на час), а колико смо се возали аутобусима (где су дневне релације износиле од 322 до 643 км).

Публика је с овацијама поздрављала композиције Чајковског, Вердија, Гуноа, Хачатуријана, Калмана и Штрауса, надахнуту интерпретацију младе солисткиње Евгеније Јеремић и Андреу Солинаса, диригента. Оркестар Опере Српског народног позоришта је обавио велику мисију. Одмах по повратку уследио је поновни позив на гостовање и новогодишње концерте, јер класична музика у Кини стиче све већу популарност.

Боравак у Шандунгу, источној кинеској покрајини, која је била завичај великог кинеског филозофа и реформатора, Кунг Фу Цеа или Конфучија, подсетио ме (на оно на шта су нас у Кини све време подсећали) на човекољубље и потребу за разумевањем. Домаћини су били заиста љубазни, а разумевање сам, као и Велики учитељ, тражио од Неба, али још чешће од Интернета, уз подршку програма „Панда ВПН“, који је настојао да нас повеже у земљи којом владају друге силе, не само небеске, него и електронске, као и оне међуљудске.

Кина нам је, још једном, дала подршку и помоћ. Хвала јој!

Своју Поруку за међународни Дан позоришта, Шахид Надим, завршава овако:

„У јужној Азији, уметници с поштовањем додирују даске сцене на коју ступају, а та древна традиција потиче из времена прожимања духовног и културног. Време је да поново остваримо ту симбиозу уметника и публике, прошлости и будућности. Рад у позоришту може да буде свети чин и уметници заиста могу да постану *аватар* улога које глуме. Позориште подиже уметност глуме на виши духовни ниво. Позориште има потенцијал да постане светилиште, а светилиште простор за извођење“.

Вратимо се нашем Позоришту.

Познато вам је: да смо одгодили све започете пробе и најављене представе, у све три уметничке јединице; да смо обуставили рад у радионицама, у свим службама, да смо увели дежурства, тамо где је то потребно. Али није потпуно замро рад. Од куће, из својих станова, са компјутера и телефона, на један друкчији, ситуацији примерен начин, наши уметници и запослени у програмској делатности, показују да су солидарни и креативни, да нису изгубили наду и дух, али и да желе то да поделе са публиком. И успевају у томе. Најбољи пример су нам дали чланови оркестра Опере СНП-а, који су снимили спот „О, бела ћао!“. Он је до сада имао 2 милиона прегледа и 50.000 коментара, а преузеле су га Радио Телевизија Србије и неке европске телевизије.

То је, у најкраћем, одговор на треће, најбитније питање, шта позориште може и чини у ванредним ситуацијама, попут ове, у којој смо сада.

Дан СНП-а, 28. март 2020. године, нећемо прославити на уобичајен начин: свечаном академијом у подне и балетском премијером увече. Због добро познате ситуације, одустали смо од приредбе и непосредне доделе признања. Обавестићемо јавност ко су добитници наших највећих признања, медаља „Јован Ђорђевић“, годишњих награда и похвала, преко медија и на нашем сајту, Фејсбуку, Инстаграму, Твитеру и слично.

А свим добитницима наших највећих признања, годишњих награда и похвала – Честитамо! Награде ћемо вам уручити кад све ово прође.

На сам Дан СНП-а пустићемо снимак представе *Светозар*, по тексту Милована Витезовића, у режији Југа Радивојевића. Ову велику, грађанску драму о Светозару Милетићу, реализовали смо у години када је Војводина прослављала 100 година од присаједињења са Србијом. То ће бити јединствена прилика онима који нису били у прилици да виде овај глумачки и редитељски спектакл о важним личностима Новог

Сада и Војводине, као и догађајима који су променили историју нашег народа са ових терена.

Драга публико и сви запослени у Српском народном позоришту, останите сви код куће и гледајте нас у електронским издањима!

Молимо вас да стрпљиво чекате и дочекате да се отворе врата Српског народног позоришта и заблистају под рефлекторима све наше сцене, где ћемо гледати уметнике, јединствене виртоузе на шкрипавим даскама које живот значе.

др Зоран Ђерић,
управник СНП-а